

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Tempore

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, 1631

Paraphrasis in Epistolam B. Pauli I. Corinth. XV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47044](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47044)

sto Iesu. Nam si non placeat peccatum, sed optares illud nunquam te admisisse, penitet que te, quod vnquam peccaueris, quodve vnquam offenderis Deum: deinde propositum tibi constans est abstinendi ab omni peccato, presertim mortali: tertio, parata voluntas ad obediendum Dei mandatis omnibus, & sequendam eius voluntatem securè potes te confidere esse amicum Dei.

Hæc enim tria in gratiam Dei constituunt hominem: Dolere de omni peccato, velle cauere & continere se ab omni peccato, & Dei præcepta diligere, nolleg transgredi, sed his obedire. Dominus noster Iesus Christus hæc nobis largiatur, vt nunquam in nobis hæc non inueniantur, vt sic in hac vita Christo soli viuamus, ne in morte ab eodem separemur, qui cum Patre & Spiritu sancto est benedictus in secula, Amen.

In gratiam
Dei hominẽ
constituenda
tria quæ.

DOMINICA XI. POST DOMINICAM S. TRINITATIS, Epistola B. Pauli Apostoli I. ad Corinth. XV.

Notum vobis facio Euangelium, quod predicauit vobis, quod & accepistis, in quo & statis, per quod & saluamini: Quæ ratione predicauerim vobis, si tenetis, nisi frustra credidistis. Tradidi enim vobis in primis, quod & accepi, quoniam Christus mortuus est pro peccatis nostris secundum scripturas, & quia sepultus est, & quia resurrexit tertia die secundum scripturas, & quia visus est Cepha: & post hoc vndecim. Deinde visus est plus quam quingentis fratribus simul: ex quibus multi manent vsque adhuc, quidam autem dormierunt. Deinde visus est Iacobo, deinde Apostolis omnibus. Nouissimè autem omnium tanquam abortiuo visus est & mihi. Ego enim sum minimus Apostolorum, qui non sum dignus vocari Apostolus, quoniam persecutus sum Ecclesiam Dei. Gratia autem Dei sum id quod sum: & gratia eius in me vacua non fuit.

PARAPHRASIS IN EANDEM EPISTOLAM.

Apostolus Corinthios intellexerat perperam à quibusdam pseudoapostolis instructos, aut seductos potius, vt de mortuorum dubitarent resurrectione, existimantes neminem resurrecturum. Quem errorem refellere cupiens Paulus Apostolus, eisdem scribit hoc modo: Hactenus de spiritalibus donis vobis differui, modo verò commendo, clariusque vobis loquens idem manifesto Euangelium, quod non est vobis nouum, quoniam iam dudum hoc vobis predicauit. Quod recepistis quoque credendo, & mores ac vitam vestram secundum hoc Euangelium instituendo: in quo denique statis perseverando. Hoc autem dicit de his, qui adhuc in fide resurrectionis persistebant. Neque enim omnes erant seducti. Hoc autem suo more facit Paulus, qui humano ingenio suo & prudentia, quibus excellenter pollebat, vehementer ad Christi gloriam utebatur, applicans consilia, reprehensiones & argumenta, quibus potuit modis prudentissimè, congruentissimèque, vt efficaciter persuaderet. Ideo hic pari modo quoque captat beneuolentiam ab his, qui erant adhuc in fide resurrectionis perseverantes,

BBBB 3. yerba

T. V.
21

verba sua coaptans, vt haberent constantes vnde gauderent: hi verò qui nutrabant, torquerentur verecundia & emendarentur. Itaque Euangelium, inquit, vobis predicavi, nec ab illo aliud nunc diuersum doceo. Hoc enim illud est quod suscepistis, quod tenetis, in quo perseveratis, per quod & saluamini, id est, cuius tum fides, tum obedientia vos ad salutem perducit, si tamen fide & memoria retinetis, qua ratione, ad quem finem, quo ve argumens hoc Euangelium predicauerim vobis. Neque enim persuasibilibus humane sapientie verbis vos ad hoc induxi, sed predicatio mea fuit in virtute & signis. Legitur enim in Actis Apostolorum non modicas virtutes fecisse Paulum, adeo vt semicinctus Pauli, atque sudaria deferrentur, & super languidos ponerentur, & languores recedebant, spiritusque nequam egrediebantur. Porro finis, inquit, ad quem vobis Euangelium predicavi obinendus est, vt vitam consequamini æternam. Quod haudquaquam assequemini, si resurrectio non fuerit mortuorum. Hoc enim tenetis me vobis predicasse, hoc vos credidistis, nisi frustra credidistis. Frustra autem creditis, si alia quidem recipitis, resurrectionem verò mortuorum fide non expectetis. Quomodo enim non inutiliter creditis, quando quidem fidei finem & fructum non attingitis? Aut quæ alia est spes credentium, quam quod mortui resurgant? Quod quisquis non sperat, frustra de reliquis fidei partibus blanditur.

Sequitur: Tradidi enim vobis inter præcipua fidei sacramenta hoc, quod & ego ab ipso Domino nostro Iesu Christo accepi, non per me finxi. Quoniam Christus non pro sua necessitate, sed pro peccatis nostris mortuus est secundum propheticas scripturas: quarum ex multis vna est Esaiæ dicens: *Propter scelus populi mei percussit eum.* Altera in Psalmo: *Foderunt manus meas, & pedes meos, diminuerunt omnia ossa mea.* Et quia sepultus est post mortem, & quia tertia die resurrexit etiam secundum scripturas. Cuius resurrectionem Ionas in figura testatur. Quomodo enim in ventre ceti ille, ita Christus in terra, hoc est, in sepulchro tribus iacuit diebus, & tribus noctibus. Tradidi quoque vobis, quod post resurrectionem suam visus est Cepha, id est, Petro, cui primo in viris, vt Maria Magdalene primo inter mulieres apparuit. Quando apparuerit autem Dominus Petro, non exprimit scriptura, nisi quod redeunt à sepulchro, ad quod cum Ioanne festinato abierat, atque secum de visione Angelorum, de eorundem que testimonio secum miranti apparuisse illum coniectura sit. Et post hoc visus est vndecim Apostolis tunc quando propter metum Iudeorum ianuis erant clausis in die & in octauis Pasche. Tunc quoque, quando vt Matthæus refert in Galilæa Christus apparuit Apostolis in monte. Deinde visus est plus quam quingentis fratribus simul. Vbi hæc apparitio facta sit, nullus Evangelistarum refert. Ex quibus multi viuunt adhuc superstitites, qui testari possunt, quidam autem dormierunt. Deinde visus est Iacobo minori, fratri scilicet Simonis & Iudæ Thadæi. Quæ apparitio æquè ab Evangelistis tacetur. Deinde Apostolis omnibus in die Ascensionis, vbi primum recumbentibus vndecim, deinde in monte Oliueti pluribus apparuit ascensurus in caelum, vbi refertur discipulos eleuatis manibus benedixisse. Nouissimè autem omnium (inquit Apostolus) post Domini ascensionem, visus est & mihi in Damascum

Act. 19.

Esai. 53.
Psal. 22.

Iona 1.

Marc. 16.

Ioan. 10.
Christus quod apparuerit Petro.

Ioan. 10.

Matth. 28.

Marc. 16.

Luc. 24.

Act. 9.

mas
qui i
inqu
dum
nim
post
Apo
dign
fene
yber
tame
ranti
etiam
confi
firis,
lus ca
post b
Ita
ria au
confe
mih
gotio
Non
cum,
tione
gutu
qui g
nulla
natu:
bis q
agie
num
in ex
bis. E
dicte
stru
Dei g
Si en
ficien
Dei g
fer. I
horat
hi co
liqui
grati
anc n

maſcum ad perſequendos Chriſtianos proficiſcenti, ſed tanquam abortiuo, qui immaturè & violenter de vtero eijcitur matris. Ita enim ego quoque, inquit, de ſynagoga vtero coactus ſum per terrores & minas (quando dictum eſt mihi: Durum eſt tibi contra ſtimulum recalcitrare) exire. Ego enim ſum minimus Apoſtolorum (quod à nobis tempore, nò dignitate, quia poſt alios vltimoq; vocatus eſt, debet intelligi) qui non ſum dignus vocari Apoſtolus, propter vitam meam præteritam, qua apoſtolatu me reddidi indignum. Perſecutus ſum enim Eccleſiam Dei. Vide quam humiliter de ſe ſentit Apoſtolus, cum plus apoſtolatu accepto, omnibus alijs laborauerit, vberioremq; quam ceteri in Domini horrea reducerit frugem: ob oculos tamen ſuos priorem ſuam vitam ponens, qua veritati zelando per ignorantiam obſtiterat. Quare vocat ſe non ſolum Apoſtolorum minimum, ſed etiam Apoſtoli nomine indignum. Quo nimirum mentis noſtræ duricia confutatur, qui malè vitæ noſtræ retro actæ nobis conſcij, de peccatis noſtris, poſt conuerſionem etiam noſtram haudquaquam compungimur. Paulus ea delicta quæ ante baptiſmum admiſerat, adhuc plangit, noſ ea quæ poſt baptiſmum aſſidue admittimus, vix plangimus.

Itaque vbi ſe ratus eſt Apoſtoli nomine vocari indignum, ſubiungit: Gratia autem Dei ſum id quod ſum. Quasi diceret: Per merita mea nil boni ſum conſequutus. Verum gratia Dei, id eſt, ex gratuito Dei munere datum eſt mihi eſſe id, quod ſum. Et gratia eius in me non fuit ocioſa, ſed omni negotio, opere & labore plena, quia abundantius ac plus ſingulis laboraui. Non autem ego, ſcilicet ſolus laboraui, aut aliquid effeci, ſed gratia Dei mecum. Non ego ſolus, nec Dei gratia (quantum attinet ad voluntatis executionem & opus) ſola, ſed gratia Dei mecum. Quo nonnullorum error arguitur, vel eorum qui cuncta tribuere volunt libero arbitrio, vel eorum qui gratiæ Dei totum committunt ſeu adſcribunt. Sunt enim reuera nonnulla, in quibus nos Dei gratia præuenit ſine vllò arbitrio, modo aut conatu: non tamen ſine nobis, aut ſine aſſenſu & conatu noſtri arbitrij in nobis quicquam operis ſola gratia conſummat. Superna enim pietas primum agit in nobis aliquid ſine nobis, vt ſubſequenti libero noſtro arbitrio bonum quod appetimus, agat nobiſcum, quod tamen per impenſam gratiam in extremo iudicio ita remunerat in nobis, ac ſi ſolis id proceſſiſſet ex nobis. Ex eo igitur quod diuina nos pietas præuenit, vt innocentes nos faciat, dicit Apoſtolus: Gratia Dei ſum id quod ſum. Ex illo verò, quod noſtrum arbitrium liberum per gratiam Dei excitatum, & iam conſentiens Dei gratia ſequitur, adiecit Apoſtolus: Et gratia eius in me vacua non fuit. Si enim Dei gratiam excitantem in ſe ſenſiſſet, & ad adiuuandum, perſeſcendumque bonæ voluntatis conatum paratam neglexiſſet, hoc eſt, ſi Dei gratiæ non acquieuiſſet, gratia Dei in Paulo vacua, ocioſaque fuiſſet. Iam verò quia vacua in eo non fuit, adiungit: Sed plus omnibus laboraui. Quod de ſe ne totum hoc intelligereur, qui ſe ex ſe ſine Deo nihil conſpicebat, adiecit: Non autem ego. Quia verò cum gratia Dei ſe eſſe aliquid inuenit, adiecit: Sed gratia Dei mecum. Hoc eſt, non ego ſolus, nec Dei gratia ſola: ſed gratia Dei mecum, hoc eſt, nec ego ſine gratia, nec gratia ſine me laboraui: ſed gratia Dei, quæ ſola præueniens me excitauit, opera-

BBBB 4 ta eſt

Abortiuum
curſe nomi-
ner Paulus.

Act. 9.

Cor. 15.
Humilitas
Pauli quanto
facit.

Gratia Dei
vbi cooperatur
libero arbitrio.

Gratia Dei
quando ſe
vacua in ho-
mine.

T. V.
21

Bona opera nostra quomodo sint Dei, & etiam nostra.

ta est in me non sola, sed mecum. Bona itaque nostra & Dei sunt, & nostra. Quia enim & ipse praeuenit nos aspirando vt velimus, & cum assenserimus offerentes conatum nostrum, ipse adiuuando subsequitur nos: imo nobiscum & in nobis operatur, ne inaniter velimus. Praecipuum igitur quod est in bonis operibus, est Dei: minima verò portio bene operandi, est hominis: nec tamen sine Deo, sed cum Deo. Vnde liquet, vt Dei gratia praeueniente, & voluntate nostra subsequente, quod donum Dei est, ex liberalissima eius bonitate fit meritum nostrum ab eodem nobis & nobiscum operatum, ab eodem nobis donatum, & ab eodem in nobis coronandum.

EXEGESIS EVANGELII DOMINICAE XI.
post Dominicam S. Trinitatis, Luca XVIII.

Dona Dei vi nobis non debemus arrogare, sed in ipsum referre. 1. Cor. 5.

Resto ordine postquam diu sumus moniti & instructi, quomodo peccata sint plangenda, corrigenda, cauendaq; nunc docemur qua prudentia bonum faciamus, qua humilitate peccata nostra agnoscamus, qua denique synceritate gratias agamus Deo, de gratia, de donisq; eius nihil nobis arrogantes. Ex nobis enim ipsis nihil aliud sumus omnes, quam peccatores ingrati, atque rebelles. Quicquid aliud habemus, quicquid aliud sumus, ex Deo hoc nobis donatum est, vt in hodierna quoque epistola de se ipso Apostolus testatur. Quocirca quicquid ex huiusmodi gloriae ac laudis nobis occurrit, totum illud Deo debemus in eius gloriam referre, & de his nihil nobis vendicare. Inueniuntur enim homines vani, qui nusquam suam gloriam non quaerunt. Quicquid dixerint, quicquid fecerint, omnibus mox narrant ceu suam prudentiam, suam iusticiam, suam diligentiam, suumq; studium iactitantes, quo simul pro fauoribus, pro admiratione hominum, pro gloria humana opera sua iterum vendicent. Hos aliosq; qui non verbis foris, sua tamen exultatione intus apud se gloriantur, inueniens Dominus arguit, quando dixit parabolam huiusmodi, vt indicat Evangelista, dicens:

Dixit Iesus ad quosdam, qui in se confidebant tanquam iusti, & aspernabantur ceteros, parabolam istam: Duo homines ascenderunt in templum vt orarent, vnus Phariseus & alter publicanus.

Superborum spiritus triplex.

1. Cor. 4.
Iacob. 1.

Parabola est haec, non historia. Idcirco non oportet omnia in sensu huius quem verba faciunt, sed in sensu quo fiunt, intelligi. Vult autem sub nomine Pharisei hic intelligi superbum iustum, sub nomine Publicani humilem peccatorem. Est autem triplex genus superborum spiritu. Quidam enim à se putant habere, quae habent: vnde sibi placent, instantur, duri sunt ad alios, proximos suos contemnunt, quia Dei dona in suis oculis quae habent, quotidie versantur, vnde illis tumor, & aliorum ea non habentium aspernatio nascitur. Contra hos inuehitur Apostolus, dicens: *Quis habet quod non accepit? Si autem accepisti, quid gloriaris quasi non accepisti?* Est igitur cum Iacobo reuera confitendum: *Omne datum optimum, & omne donum perfectum de sursum est descendens à Patre luminum.* Proinde nihil nobis ad scribendum, nihil inde gloriandum, quicquid in nobis laude aut gratia fuerit dignum, sed